HAFFÂR (Ebü'l-Feth Hilâl bin Muhammed)

Hadîs âlimi. Künyesi Ebü'l-Feth olup ismi Hilâl bin Muhammed bin Ca'fer bin Sa'dân bin Abdurrahmân bin Mahûye bin Mihyâr bin Merzebân'dır. İran asıllı olup, 322 (m. 934) yılında Bağdad'da doğdu. Haffâr lakabıyla meşhûr oldu. 414 (m. 1023) yılında doksaniki yaşında iken Bağdad'da vefât etti.

Küçük yaşta dînimizde esas olan temel bilgileri öğrenip, hadîs-i şerîf yazmaya başlayan Haffâr; Hüseyn bin Amr Rezzâz, Ali bin Muhammed Mısrî. Ebû Amr bin Semmâk, Ahmed bin Osman bin Yahyâ Edemî, kırâat âlimi Muhammed bin Ca'fer Edemî, Hamza bin Muhammed Dihkân, Ahmed bin Selmân Neccâd, Ebû Ali bin Savvâf, Ahmed bin Yûsuf bin Hallâd ve daha birçok âlimden ilim tahsil edip hadîs-i şerîf rivâyet etti. Çok çalışıp, duyduğu hadîs-i şerîfleri yazarak ezberledi. Ezberlediği hadîs-i şerîflerden çıkarılan hükümleri öğrendi. Bağdad'da, yıllarca hadîs ilminde en sağlam âlim, müsned kabûl edildi. Çok ibâdet eder, yalnız Allahü teâlânın rızâsını kazanmak için çalışırdı. İnsanlara emr-i ma'rûf yapar, dinlerini öğretmeye. Cehennem ateşinden kurtarmaya gayret ederdi.

Geçinebileceği miktar mala kanâat eder, fazlasını fakirlere sadaka olarak dağıtırdı. Haram ve şüpheli şeylerden çok sakınır, haram işlemek korkusuyla mübahların bir çoğunu da terk ederdi. İnsanların pekçoğu onun ilminden istifâdeye, âlimler derslerini kaçırmamaya gayret ederlerdi. Pekçok talebe yetiştirdi. Kendisinden; meşhûr hadîs âlimi, "Delâil" ve "Sünen" sahibi Ebû Bekr Beyhekî, Târih-i Bağdâd kitabının yazarı Hatîb-i Bağdadî ve Şafiî fıkıh âlimlerinden Muhammed bin Ebü'l-Kâsım Lâlkaî Taberî hadîs-i şerîf dinleyip rivâyette bulundu.

Ebü'l-Feth Haffâr, yazmış olduğu pek kıymetli eserleri ile de talebelerine ilmini daha rahat aktarıp, daha çok kimsenin istifâdesini temin etti. "Emâlî" adlı kitabı ile, cüzler hâlindeki hadîs-i şerîf kitabları, onun eserlerinden ba'zılarıdır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tezkiret-ül-huffâz cild-3, sh. 1057

2) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-4, sh. 8, 29, 208

3) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 201

4) Târih-i Bağdâd cild-14, sh. 75

5) Esmâ-ül-müellifîn cild-2, sh. 510

6) Mu'cem-ül-müellifîn cild-13, sh. 151